

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА, ПРОТИДІЯ ТЕРОРИЗМУ, НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 262 ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

Цілі практичних занять з дисципліни «Міжнародна безпека, протидія тероризму, незаконній міграції та торгівлі людьми»:

1. Формування глибокого розуміння сучасних викликів міжнародній безпеці.

Допомогти здобувачам закріпити отримані теоретичні знання, перевірити якість засвоєння відповідних тем курсу на основі самостійної роботи з матеріалами лекцій, основною та додатковою літературою, міжнародними договорами, національним законодавством, судовою практикою та іншими джерелами, а також виявити їхні аналітичні та професійні здібності.

Особлива вимога висувається щодо усвідомленого та ґрунтовного засвоєння концепцій міжнародної безпеки, розуміння природи та форм прояву тероризму, незаконної міграції та торгівлі людьми; формування системного розуміння механізмів міжнародного співробітництва у протидії цим явищам, ролі правоохоронних органів у забезпеченні національної та міжнародної безпеки. Необхідною передумовою задоволення зазначеної вимоги є систематичне виконання завдань, які подаються до кожного практичного заняття.

Для ґрунтовного засвоєння навчального матеріалу не можна обмежуватися лише конспектуванням підручників, статей, монографій з тим, щоб потім на занятті просто переказати або зачитати текст конспекту. Такий спосіб підготовки виключає творчий підхід здобувача до навчального матеріалу, істотно обмежує коло пізнавальних джерел та глибину аналізу проблематики.

Найбільш ефективне, високоякісне засвоєння навчального матеріалу забезпечується вдумливим вивченням, аналізом, порівнянням і узагальненням усіх джерел, рекомендованих до практичного заняття.

Проводити таке вивчення доцільно у такій послідовності:

- конспект лекцій;
- основна література (підручники, навчальні посібники);
- міжнародні договори та конвенції (зокрема, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності, Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму тощо);
- національне законодавство (Кримінальний кодекс України, Закон України «Про боротьбу з тероризмом», Закон України «Про протидію торгівлі людьми» тощо);
- судова практика (рішення Європейського суду з прав людини, національних судів);
- аналітичні матеріали міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, Інтерпол, Європол);
- додаткова література (монографії, наукові статті);
- інші матеріали (звіти правоохоронних органів, статистичні дані).

На основі систематизації й узагальнення всього вивченого матеріалу потрібно самостійно підготувати відповіді на кожне питання плану практичного заняття, а також вирішити передбачені планом заняття тестові та практичні завдання, ситуаційні задачі.

Індивідуальний спосіб підготовки (написання повного тексту відповіді, складання розгорнутого чи стислого плану відповіді, формулювання тез відповіді тощо) обирається кожним здобувачем самостійно.

Усі джерела потрібно вивчати крізь призму питань плану практичного заняття. Здобувач має навчитись знаходити та відбирати з різноманітних джерел таку інформацію, котра стосується саме цих запитань, і систематизувати її відповідно до кожного з них. Необхідно активно використовувати юридичні словники, енциклопедії та інші довідкові видання

для з'ясування змісту всіх незрозумілих термінів, які зустрічаються у джерелах, оскільки незрозумілий термін створює перешкоди для повноцінного засвоєння матеріалу.

Частина матеріалів для підготовки до кожного практичного заняття знаходиться на кафедрі та в електронному репозитарії університету.

У кінцевому підсумку активна робота з навчальною та науковою літературою повинна сформувати у здобувача вміння самостійно аналізувати прочитане. Це вміння має проявитися:

- у чіткому розумінні основних понять та категорій курсу (тероризм, міжнародна безпека, незаконна міграція, торгівля людьми, транснаціональна злочинність);

- у визначенні ступеня аргументованості тієї чи іншої наукової позиції, концепції, теорії;

- у здатності відокремити основні положення джерела від другорядних;

- у здібності критично поставитися до змісту джерела та визначити власне ставлення до викладених у ньому думок, дати їм оцінку, характеристику.

Необхідно мати на увазі, що формулювання теоретичних питань практичного заняття часто не дублюють назви розділів, параграфів того чи іншого підручника (посібника). Тому лише активне осмислення всіх рекомендованих джерел дозволить підготувати повну, глибоку відповідь на ці питання, зібрати всі потрібні матеріали, судову практику й інші приклади, що обґрунтовують викладені у відповіді тези та положення.

Часто здобувачі зустрічаються з ситуацією, коли щодо однієї й тієї самої проблеми різні вчені дотримуються неоднакових поглядів. У такому випадку слід навести основні наукові позиції і мотивовано приєднатися до однієї з них або аргументовано висловити власну думку.

Основна частина відповіді на питання практичного заняття повинна бути викладена самостійно, своїми словами. Зачитувати дозволяється лише цитати

з наукової літератури, міжнародних договорів, національних нормативно-правових актів та судової практики.

Знижує якість відповіді бідність мови, неправильне вживання юридичних та спеціальних термінів, неграмотна чи нелогічна побудова речень, висловів.

2. Розвиток аналітичного професійного мислення майбутніх правоохоронців.

Навчити здобувачів володіти методикою самостійного опрацювання програмного матеріалу, правової доктрини, міжнародного та національного законодавства, практики правоохоронних органів у сфері протидії тероризму, незаконній міграції та торгівлі людьми. Саме виробленню вміння здобувача самостійно аналізувати сучасні виклики міжнародній безпеці, оцінювати ефективність правоохоронної діяльності у цій сфері, розвиткові його творчого підходу до їх вивчення, формуванню навичок критичного професійного мислення покликані сприяти обов'язкові для виконання практичні завдання, тестові завдання, ситуаційні задачі та доповіді, передбачені до кожного практичного заняття.

Вважається недостатньо продуктивним те заняття, що звелось лише до звичайного повторення, відтворення матеріалу, викладеного у лекції або одному з підручників. На практичному занятті здобувач повинен мислити аналітично та критично, у цьому вбачається основне навчально-методичне призначення і найбільша дидактична цінність практичного заняття. Тільки у разі, якщо після заняття здобувачі мають ширші та глибші знання, ніж на його початку, воно повністю виправдовує себе як форма навчання. Впродовж заняття здобувачам варто занотовувати все нове, що довелося почути, доповнювати й уточнювати свої записи.

3. Формування професійних компетентностей правоохоронця.

Виробити у здобувачів вміння грамотно, логічно, переконливо формулювати й відстоювати під час публічного виступу свої думки про основні проблеми міжнародної безпеки та шляхи їх вирішення; сформулювати

здатність впевнено виступати перед аудиторією, не «прив'язуючи» себе до письмового тексту.

Протягом заняття здобувачам слід активно брати участь у дискусіях, створенні та розв'язанні проблемно-пізнавальних ситуацій, котрі спонукають чітко, зрозуміло формулювати свою позицію, аргументувати її, ставити запитання доповідачам, оцінювати відповіді інших учасників дискусії.

Навички ведення професійної полеміки, володіння спеціальною термінологією, що формуються якраз під час практичних занять, є невід'ємною складовою професійних компетентностей сучасного правоохоронця.

Реальною підставою для виникнення на практичному занятті дискусії є різноманітність підходів до розуміння природи сучасних загроз міжнародній безпеці, різні концепції та моделі протидії тероризму, незаконній міграції та торгівлі людьми, відмінності в оцінці ефективності діяльності правоохоронних органів тощо. Проте слід пам'ятати, що необхідною передумовою творчого обговорення питань практичного заняття є ґрунтовне засвоєння всіх рекомендованих джерел, міцні знання конкретного матеріалу теми.

Особливості підготовки до різних видів робіт на практичних заняттях:

Підготовка до відповідей на теоретичні питання.

При підготовці до відповідей на теоретичні питання здобувачеві необхідно:

- опрацювати рекомендовану основну та додаткову літературу;
- структурувати матеріал, виділивши головні ідеї, концепції, підходи;
- підготувати план відповіді, що відображає логіку розкриття питання;
- сформулювати власну позицію щодо дискусійних аспектів проблеми;
- підготувати приклади з практики правоохоронних органів, що ілюструють теоретичні положення;
- проаналізувати актуальні випадки з міжнародної практики протидії тероризму, незаконній міграції та торгівлі людьми.

Підготовка до вирішення тестових завдань.

Для успішного виконання тестових завдань здобувачеві рекомендується:

- уважно ознайомитися з типами тестових завдань (з одним правильним варіантом, з кількома правильними варіантами, на встановлення відповідності тощо);
- вивчити основні поняття та категорії теми;
- опрацювати міжнародні договори та національні нормативно-правові акти, що регулюють відповідні правовідносини;
- приділити увагу спірним, неоднозначним аспектам теми, які часто стають предметом тестування;
- повторити класифікації видів тероризму, форм незаконної міграції, типів торгівлі людьми.

Підготовка до вирішення практичних завдань та ситуаційних задач.

При підготовці до вирішення практичних завдань та ситуаційних задач здобувачеві необхідно:

- вивчити відповідний теоретичний матеріал;
- проаналізувати міжнародну та національну нормативно-правову базу з відповідної теми;
- ознайомитися з актуальною практикою правоохоронних органів;
- опрацювати методику розслідування злочинів терористичної спрямованості, у сфері незаконної міграції та торгівлі людьми;
- підготувати алгоритм вирішення практичних ситуацій за схемою: факти → кваліфікація → правові норми → компетенція органів → процедури → висновки.

Підготовка доповідей та презентацій.

Для підготовки якісної доповіді та презентації здобувачеві рекомендується:

- обрати актуальну тему відповідно до плану практичного заняття;

- зібрати та проаналізувати релевантні джерела (наукову літературу, міжнародні договори, національне законодавство, практику правоохоронних органів);

- структурувати матеріал (вступ, основна частина, висновки);

- підготувати тези доповіді;

- створити презентацію, яка наочно ілюструє ключові положення доповіді;

- включити до презентації статистичні дані, схеми, діаграми;

- підготуватися до можливих запитань аудиторії та дискусії.

Форми та методи перевірки рівня досягнення цілей практичних занять.

Рівень досягнення цілей практичних занять перевіряється шляхом:

- заслуховування й оцінки змісту та форми виступів здобувачів з питань плану заняття (за викликом викладача чи, з його дозволу, за бажанням здобувача);

- заслуховування й обговорення запитань, що ставляться самими здобувачами впродовж заняття;

- оцінки активності та якості участі в дискусіях;

- перевірки результатів виконання тестових завдань;

- розв'язання практичних завдань та ситуаційних задач на основі обговорення запропонованих здобувачами відповідних рішень;

- оцінки якості та змісту доповідей і презентацій;

- систематичної перевірки письмово виконаних обов'язкових завдань;

- проведення загальних або індивідуальних письмових аудиторних і позааудиторних контрольних робіт, колоквиумів (усних співбесід), тестування;

- оцінки виконання завдань з моделювання професійних ситуацій.

Раціональна система підготовки до практичного заняття

Найбільш раціональною системою підготовки до практичного заняття є система, яка включає в себе такі елементи:

- своєчасне ознайомлення з темою заняття і питаннями плану;

- встановлення зв'язку даної теми з відповідними розділами програми курсу;
- перегляд власного конспекту лекцій;
- опрацювання основної і додаткової літератури, що рекомендується до теми заняття;
- вивчення відповідних міжнародних договорів та національних нормативно-правових актів;
- аналіз практики діяльності правоохоронних органів у відповідній сфері;
- безпосередня підготовка до виступу на занятті (складання плану, тез, конспекту виступу);
- підготовка до виконання практичних завдань, тестів, ситуаційних задач;
- запис незрозумілих питань, які слід з'ясувати на консультації чи під час заняття;
- самоперевірка готовності до практичного заняття, що включає перевірку засвоєння основних понять і категорій, які вказані до кожного заняття.

Методичні рекомендації щодо роботи з джерелами.

План виступу на практичному занятті являє собою структуроване розкриття питання. Він не повинен механічно повторювати зміст опрацьованих джерел. Здобувач має навчитись самостійно виділяти проблеми, питання, називати і розташовувати їх у логічній послідовності.

Тези – це не простий перелік проблем, а коротко сформульовані ключові положення з відповідного питання без детального викладу доказів, принципів, міркувань.

Конспект – це стислий самостійний виклад основних думок автора в їх логічній послідовності з наведенням найважливіших положень. Зміст конспектування полягає в поділі книги чи окремих глав, параграфів на частини і їх короткий виклад у стислому вигляді своїми словами. Писати треба

зрозуміло, чітко, послідовно. Основні ідеї, висновки доцільно виділяти, підкреслюючи їх.

У процесі вивчення курсу кожен здобувач має підготувати доповідь з презентацією на одну з тем курсу, брати участь в обговоренні доповідей інших здобувачів. Розпочинаючи вивчення курсу, здобувач обирає тему доповіді, погоджує її з викладачем, одержує детальні рекомендації щодо добору та вивчення джерел, структури та оформлення презентації.

Особливості роботи з різними типами джерел.

Робота з міжнародними договорами.

При роботі з міжнародними договорами необхідно звертати увагу на:

- предмет регулювання договору;
- коло учасників;
- основні принципи та норми;
- механізми імплементації;
- контрольні механізми.

Робота з національним законодавством.

При опрацюванні національних нормативно-правових актів слід:

- визначити місце акту в системі законодавства;
- проаналізувати основні норми та принципи;
- звернути увагу на санкції та відповідальність;
- вивчити компетенцію різних органів.

Робота з практичними матеріалами.

При аналізі практичних матеріалів (звіти, статистика, кейси) необхідно:

- оцінити достовірність інформації;
- виявити тенденції та закономірності;
- порівняти з міжнародною практикою;
- сформулювати висновки та рекомендації.

Матеріали, зібрані здобувачами у процесі підготовки до практичних занять, безперечно знадобляться при вивченні інших предметів, спеціальних

дисциплін, а також у майбутній професійній діяльності в правоохоронних органах.